Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori netrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtu și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 203. Brașovŭ, Joi, Vinerĭ 16 (28) Septemvre 1888.

Cum se contradicŭ șoviniștii.

I.

Brașovŭ, 14 Sept. v.

Este interesantŭ a face studii despre starea sufletéscă a șoviniștilorŭ ungurĭ, urmărindŭ cu atențiune nebunescile săriturĭ ce le face spiritulŭ lorŭ turburatŭ de patime și de pofte nebune.

In acelașĭ timpŭ când strigă în gura mare, că numai „câțĭva agitatorĭ fără consciință“ suntŭ causa tuturorŭ nemulțămirilorŭ, ce amărăscŭ viéța naționalitățilorŭ nemaghiare; în acelașĭ momentŭ când cu furia unorŭ bachanțĭ aclaméză verdictulŭ pronunțatŭ în contra generalului Doda, fără a mai cerceta în ce triste condițiunĭ a fostŭ adusŭ, numai și numai pentru că Doda trece înaintea lorŭ ca unŭ „dușmanŭ înverșunatŭ alŭ statului și alŭ națiunei maghiare“, — șoviniștii ungurĭ se ocupă de naționalitățile nemaghiare și variază vechia temă despre „mulțămirea“ lorŭ.

Din incidentulŭ condamnărei lui Traianŭ Doda archi-șovinistulŭ „*Pesti Napló*“ de pildă găsesce cu cale a'șĭ ușura consciința vorbindŭ de „mulțămirea naționalitățilorŭ“ și resolvândŭ acéstă cestiune după pofta inimei lui.

Este în adevĕrŭ ciudatŭ lucru, că condamnarea unui „dușmanŭ alŭ statului“, care „stă singurŭ“ și este însoțitŭ celŭ multŭ de „câțĭva agitatorĭ“, face deodată pe șoviniștii dela „Pesti Napló“ de a se ocupa de-o cestiune așa de gravă, cum este aceea a „mulțămirii naționalitățilorŭ“.

Ei bine, onorabilĭ șoviniștĭ, cum se potrivesce acésta cu întréga vóstră atitudine? Cum venițĭ deodată sĕ ne vorbițĭ de cestiunea naționalitățilorŭ, când după a vóstră părere n'avețĭ de a face decât cu nisce „rebelĭ în contra statului?“

Căcĭ bine sĕ luămŭ aminte! Orĭ că lucrurile stau așa cum le descriu șoviniștii: atuncĭ este cea mai mare absurditate a vorbì de îndestulirea și neîndestulirea popórelorŭ, când ar trebuì sĕ se tracteze numai de pedepsirea câtorva rĕi-făcĕtorĭ; orĭ că lucrurile stau cu totulŭ altfelŭ decâtŭ ni le înfățișéză șoviniștii: atuncĭ este curată mișeliă a declara ca turburătorĭ de profesiune pe nisce bărbațĭ, carĭ nu facŭ alta decâtŭ a da viuă espresiune nemulțămirei generale, ce domnesce în sînulŭ naționalitățilorŭ nemaghiare. *Tertium non datur.*

Destulŭ că „Pesti Naplo,“ — care, deși este opozițională, séu mai bine ḑisŭ tocmai pentru că este oposiționalŭ, conduce corulŭ pressei șoviniste maghiare — debutéză, spre mai mare glorificare a procesului Doda, c'unŭ articulŭ despre „îndestulirea naționalitățilorŭ.“

Indată ce este vorba de îndestulire trebue sĕ se recunóscă *ipso facto*, că naționalitățile nemaghiare din Transilvania și Țéra ungurécă suntŭ neîndestulite, se recunósce prin urmare o stare de lucrurĭ, care reclamă unŭ grabnicŭ remediu. Și „Pesti Naplo“ crede a fi aflatŭ acestŭ remediu.

Articululŭ și-lŭ începe cu următórele cuvinte:

„După cum se póte prevedé, condamnarea lui Traian Doda va oferì naționalitățilorŭ ocasiunea de a se plânge și de a acusa.“

Așa este cum susține „Pesti Naplo“. Acestŭ ḑiarŭ presémte fórte bine și corectŭ consecențele verdictului dela Aradŭ.

Și stândŭ lucrulŭ astfelŭ ne luămŭ voia a întreba pe domnii șoviniștĭ: de ce n'au prevĕḑutŭ înainte de verdictŭ, ceea ce prevĕdŭ astăḑĭ după verdictŭ? Cine i-a silitŭ sĕ dea pe generalulŭ Doda în judecată pentru nisce cuvinte, ce le-a comunicatŭ în scrisŭ cu alegătorii sĕi, în calitate de deputatŭ? A statŭ în puterea lorŭ de a nu oferì naționalitățilorŭ, prin condamnarea lui Doda, prilejulŭ de a se plânge și de a acusa, de ce n'au făcut'o?

Este clarŭ, că décă îlŭ lăsau în pace pe Traianŭ Doda, respectândŭ imunitatea lui de deputatŭ alesŭ, era celŭ puținŭ pentru momentŭ liniște în sînulŭ naționalitățilorŭ și aceste aveau cu-o causă mai puținŭ „de a se plânge și de a acusa“.

Décă însĕ, cu tóte că putea sĕ prevadă lucrulŭ și mai înainte, cum îlŭ prevede acuma, „Pesti Naplo“ totușĭ a cerutŭ condamnarea lui Doda, trebue sĕ credemŭ, că a făcut'o cu intențiunea de a provoca acea nemulțămire a naționalitățilorŭ.

Atuncĭ de ce se mai plângŭ șoviniștii dela numita fóiă despre acésta nemulțămire? Și după ce odată recunoscŭ, că condamnarea lui Doda este de natură a produce unŭ adâncŭ resentimentŭ nu numai între Românĭ, ci chiar și între tóte celelalte naționalitățĭ nemaghiare din aceste țĕrĭ, cu ce obrazŭ mai potŭ susținé ei, că Doda nu representă opiniunea publică a conaționalilorŭ sĕi?

Recursulŭ de nulitate alŭ d-lui **Traianŭ Doda.**

(Compusŭ de apĕrătorulŭ Eotvös)

(Fine.)

In comitatele Pesta și Heves, deputații Nyari Pal și Nemeth Albert au pășitŭ la an. 1869 cu astfelŭ de proiecte, care conțineau coordinarea comitatelorŭ, agitau contra autorității generalĭ a guvernului statului și ținură spiritele în mare irritațiune: lucrurĭ, contra cărora s'ar fi pututŭ aplica nu numai unulŭ, ci mai mulțĭ din articulii codicelui penalŭ.

Guvernulŭ însĕ a respectatŭ și a ținutŭ de sfântŭ dreptulŭ de liberŭ cuvêntŭ alŭ deputaților și când agitația ajunsese sĕ fiă fórte mare, elŭ (guvernulŭ) a trimisŭ în numitele comitate fișpanĭ noi și comisarĭ reg., dér asupra deputațilorŭ n'a făcutŭ presiunĭ, intentând contra lorŭ procese criminale. Inainte de asta cu 8 anĭ, deputatulŭ dietalŭ Szalay Imre a convocatŭ pe alegĕtorii sĕi la Lölle și în formă de programŭ a desvoltatŭ înaintea lorŭ necesitatea și oportunitatea întroducerei republicei. Unŭ astfel de program, la cas décă s'ar realisa, ar aduce cu sine rĕsturnarea sistemului nostru constituționalŭ monarchicŭ și detronarea dinastiei; guvernulŭ însĕ nicĭ pentru acésta n'a voitŭ sĕ-i vateme dreptulŭ de liberŭ cuvêntŭ, ce în constituțiune stă pe o basă atâtŭ de puternică.

Prin atacarea unui dreptŭ, pe care constituția patriei nóstre îlŭ garantéză fiăcărui membru alŭ parlamentului și pe care dela întroducerea representanței poporului fiăcare guvernŭ legalŭ l'a respectatŭ necondiționatŭ: se premerge cu unŭ esemplu, care acum, ce-i dreptŭ, apasă numai pe uniculŭ deputatŭ de naționalitate română, dér în urma căruia fiă-care bărbatŭ oposiționalŭ din legislațiune va fi trasŭ înaintea judecății pentru declarațiunile ce le-a făcutŭ alegĕtorilorŭ sĕi. La ce resultatŭ duce acésta, las' s'o judece stimatorii sincerĭ ai adevĕratei libertățĭ.

Suntŭ epoce, când ómenii nu sciu sĕ se însuflețéscă, nu vréu sĕ-șĭ tragă sémă de ceea ce facŭ și perḑêndŭ timpulŭ cu lucrurĭ mĕrunte, preocupațĭ de micele lorŭ frecărĭ, perdŭ din vedere principiile și libertățile cele marĭ, și pe neobservate suferŭ, ca, în mânile unui guvernŭ dextru și poftitorŭ de domniă, drepturile și libertățile sĕ se nimicéscă și sĕ rĕmână la rolulŭ de simple parole. După cum se vede, o asemenea epocă este și epoca de acum. Și se póte, că acum 'i va succede acusatorului publicŭ acestŭ procesŭ, dér sciu abună-sémă, că ér va veni unŭ timpŭ, și încă nu peste multŭ, cândŭ acestŭ procesŭ și acéstă condamnare se va privi ca o caricatură a justiției și ca o vătĕmare a constituției, precum suntŭ privite procesele acelea, asupra cărora Franciscŭ Deak șĭ-a pronunțatŭ părerea sa condamnatóre la an. 1839.

Imprejurarea, că eu sunt de na-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(4)

Despre educațiunea de sine însușĭ.

(Subiectulŭ unei conferințe ținute la Ateneulŭ din Craiova).

(Urmare.)

Pentru acestŭ scopŭ îșĭ făcù la începutŭ o cărtișóră, pe care o înlocuì mai târḑiu prin unŭ albumŭ cu plăcĭ de fildeșŭ; trase pe fiă-care pagină séu placă câte șepte linii verticale, una pentru fiecare ḑi a sĕptĕmânii; peste acestea trase alte treispre-ḑece linii transversale cu roșu, însemnândŭ pe fiă-care numele uneia din cele trei-sprĕ-ḑece virtuțĭ. Examinându-șĭ în fiă-care séră faptele și întêmplările petrecute în timpulŭ acelei ḑile, însemna cu o mică trăsură greșelile ce găsea că făcuse în contra fiă-cărei virtuțĭ.

Când în dreptulŭ unui nume reușia sĕ aibă liniă albă la sfîrșitulŭ sĕptĕmânii, socotia deprinderea acelei virtuțĭ deplină și-șĭ concentra luarea aminte asupra celei următóre.

Ca cercetarea faptelorŭ și purtării sale din fiă-care ḑi sĕ-i fiă mai lesne, îșĭ împărțea și ḑiua, însemnându-șĭ pe o pagină din libretŭ întrebuințarea celorŭ 24 óre ale ḑilei: pentru studiu, mâncare, repausŭ, somnŭ, distracțiunĭ și felurite afacerĭ. Cestiunea de diminéța era: *ce bine așŭ puté face astăḑĭ?* cea de séra: *ce bine am făcutŭ astăḑĭ?*

Acestŭ planŭ îlŭ urmà mai multŭ timpŭ, făcêndŭ la începutŭ patru cursurĭ pe anŭ, adecă reușindŭ a șterge de câte patru orĭ pe anŭ tóte însemnările greșelilorŭ de pe fiăcare liniă. Deși aceste însemnărĭ de controlŭ asupra sa însușĭ erau întrerupte uneorĭ și în urmă uitate cu totulŭ din causa călĕtoriilorŭ și a multorŭ afacerĭ, controlulŭ însĕ îlŭ făcea neîncetatŭ și chiar libretulŭ îlŭ purta la sine.

„Fuiu surprinsŭ, — ḑice Franklin, — vĕḑêndŭ că eram mai plinŭ de defecte decâtŭ îmĭ închipuisemŭ; însĕ avui mulțumirea de a le vedé împuținându-se.“ Acestei silințe de ameliorare personală avù elŭ de a mulțumì o viéță fericită și gloriósă până la adâncĭ bĕtrânețe. Elŭ atribuia *sobrietății* îndelunga și statornica sa sănĕtate; *sirguinței și economiei* datora averea, sciința, renumele și comoditățile vieții; *dreptății și buneivoinței* atribuia încrederea, de care se bucura în țéra și funcțiunile onorifice, cu care a fostŭ însărcinatŭ; și tuturorŭ virtuților cultivate de dênsulŭ atribuia voia bună și blândeța moravurilorŭ în conversațiunile și relațiunile sale, carĭ îlŭ făceau stimatŭ și iubitŭ de toțĭ.

Nu orĭ-cine póte urmări cu aceeașĭ tăriă planulŭ de a se ameliora. Pe lângă o voință și o inteligință deosebită, se cerŭ pentru acésta înăscute aplicărĭ spre bine. Dér, mai îngustă séu mai largă, tuturorŭ le este deschisă aceeașĭ cale și nu lipesce decâtŭ hotărîrea statornică de a o urma. Mulțĭ socotescŭ însĕ, fiindŭ tinerĭ, că îșĭ potŭ permite órecarĭ abaterĭ dela preceptele moralei și igienei, pentru-că le rĕmâne destul timp de a se îndrepta. Nu cugetă la perderea celei mai bune părțĭ a vieții și la dificultatea de a părăsì mai târḑiu relele învĕțurĭ. La o etate mai înaintată mulțĭ află că e prea târḑiu a începe o lucrare, care li-se pare cu neputință séu de puțină însĕmnătate. Binele însĕ, ce neîngrijescŭ, este atâtŭ de mare, încâtŭ trebue sĕ se bucure cineva, când póte mântuì din ruina vieții chiar numai o mică parte; și pentru acésta nicĭ-odată nu e prea târḑiu.

Kant publică o cărticică scrisă după îndemnulŭ lui Hufeland, autorulŭ macrobioticei, „*Despre puterea sufletului de a devenì prin simpla propunere domnŭ peste simțimentele sale bolnăviciose.*“ In acéstă cărticică elŭ numesce îndreptarea minții și voinței spre propria ameliorare și domniă de sine, cunoscută în filosofiă sub numele de stoicismŭ, o numesce unŭ principiu alŭ dieteticei, care ține nu numai de filosofia practică, ca învĕțătura morală, ci și de medicină. „Medicina, ḑice dênsulŭ, atuncĭ este filosofiă, adecă sciințifică și deplinŭ adevĕrată, când puterea rațiunii în omŭ, de a devenì stăpânŭ pe simțĕmintele sale sensuale, determină modulŭ vieții. Din contră, când ea caută afară din omŭ, (prin farmaciă séu chirurgiă), mijlócele de a înlătura simțirile rele și a deștepta pe cele bune, medicina nu e decâtŭ empirică séu mecanică.“

ționalitate Românŭ și că și alegĕtorii mei suntŭ Românĭ, nu-i póte servi de pretextŭ nicĭ guvernului, nicĭ acusatorului sĕu publicŭ pentru ca în persóna mea sĕ calce în picióre unulŭ dintre cele mai prețióse drepturĭ constituționale ale țĕrei. Faptulŭ guvernului eu nu-lŭ considerŭ ca faptŭ alŭ națiunei maghiare și în tragerea mea înaintea judecății eu privescŭ mai vîrtosŭ espresiunea poftei de a-șĭ lățĭ peste mĕsură puterea. Dispozițiunea țĕrei este acum favorabilă pentru asemenea procese, sentimentulŭ pentru drepturile cele marĭ constituționale acum este apaticŭ, acum n'are sĕ se témă guvernulŭ, că sentimentulŭ de dreptate alŭ societății se va deștepta cu vehemență — și va pretinde cu tonŭ tare dreptulŭ — vătĕmatŭ — de liberŭ cuvêntŭ în legislațiune: așa-déră guvernulŭ, cu ajutorulŭ dispoziției produse și nutrite de dênsulŭ în modŭ măestritŭ, în timpulŭ de față póte risca tragerea în judecată a deputatului pentru principiile și propunerile, ce acesta le-a comunicatŭ alegĕtorilorŭ sĕi în modŭ oficialŭ. Și prin acésta se premerge cu unŭ simplu, care acum, ce-i dreptŭ, apasă numai pe uniculŭ deputatŭ de naționalitate română, dér în urma căruia, (după cum s'a ḑisŭ mai susŭ) fiă-care bărbatŭ oposiționalŭ din legislațiune va fi trasŭ înaintea judecății pentru declarațiunile ce le-a făcutŭ alegĕtorilorŭ sĕi.

Departe sunt de a crede și de a afirma, că deputatului tóte 'i suntŭ permise și că elŭ, fără a fi trasŭ la rĕspundere, póte ațîța pe alegĕtorii sĕi în orĭ ce direcțiune. Dreptulŭ de a vorbi liberŭ îșĭ are restricțiunile lui acolo, unde este vorba de alegerile mijlócelorŭ pentru a ajunge la scopŭ. Precum deputatulŭ nu póte folosi mijlóce ilegale și contrare moralității publice și nu póte folosi procederĭ contrare constituției pentru învingerea principiilor sale: astfel nu póte agita nicĭ pe alegĕtorĭ sĕ folosescă asemenea mijlóce.

Că la ce scopurĭ și la folosința cărorŭ mijlóce am îndemnatŭ pe alegĕtorii mei prin imprimatulŭ incriminatŭ: desvoltare acestei întrebărĭ se ține de apĕrarea mea meritoriă, ér nu de cererea de nulitate. Atâta însĕ trebue sĕ observŭ și aicĭ, că cuprinsulŭ imprimatului meu și îndemnulŭ ce l'am datŭ prin acela alegĕtorilorŭ mei, nu este altulŭ, decâtŭ ca:

1. Sĕ aprobe și sĕ admită hotărîrea mea de a rĕmâné în atitudine passivă și a nu intra în parlamentŭ

2. Décă va veni lucrulŭ acușa la o nouă alegere de deputațĭ, sĕ alégă unŭ astfeliu de deputatŭ, care în cestiunea acésta sĕ aibă aceeașĭ convingere cu mine, și în fine:

3. Ca la noua alegere viitóre alegĕtorii sĕ se ferescă de amăgirĭ, amenințărĭ și mituirĭ.

Lasŭ în judecata fiă-cărui omŭ întregŭ și cu principii sănĕtóse sĕ judece, décă se cuprinde în imprimatulŭ meu altŭ scopŭ, altă direcțiune, decâtŭ scopulŭ întreitŭ definitŭ aci? Lasŭ sĕ judece fiă-care omŭ cu mintea sănĕtósă, décă se face amintire în imprimatulŭ meu de națiunea maghiară? Décă este acolo vorbă de altă luptă, decâtŭ de lupta politică și electorală? Și décă este acolo suspiționatŭ altŭ partidŭ, afară de partidulŭ guvernamentalŭ, ce formézá astăḑĭ majoritatea în parlamentŭ?

O discuțiă politică ar puté sĕ aibă locŭ asupra întrebărei, că óre bunŭ este scopulŭ ce se urmézá prin abstinența passivă și că este óre acesta unŭ mijlocŭ bunŭ pentru promovarea intereselorŭ publice ale Românilorŭ? Ar avé locŭ o discuțiă politică și asupra întrebărei, că óre partida guvernamentală din dietă póte-se pe dreptulŭ suspiționa cu amenințărĭ, cu seducerĭ și cu corumperĭ la alegerĭ? Atâta însĕ este mai pe susŭ de orĭ ce îndoélă, că discuțiunea tuturorŭ acestorŭ întrebărĭ nu vine în colisiune cu legea penală și nu se ține de judecătoria penală.

Pe basa tuturorŭ acestora, după ce nu încape nicĭ o îndoélă, că imprimatulŭ meu incriminatŭ, dela 14 Octomvre 1887, cu titlulŭ: „Către alegĕtorii cercului electoralŭ alŭ Caransebeșului: Iubițĭ alegĕtorĭ!“ este adresatŭ directŭ alegĕtorilorŭ mei; — mai departe, după ce nu încape nicĭ o îndoélă, că eu dela 20 Iunie 1887 până la 17 Decemvre 1887 am fostŭ deputatŭ și că imprimatulŭ incriminatŭ, ca deputatŭ l'am adresatŭ în modŭ oficialŭ alegĕtorilorŭ mei; — în fine, după ce nu încape nicĭ o îndoélă, că constituția nóstră de seculĭ garantézá ne'ntreruptŭ dreptulŭ deputatului de a vorbi liberŭ cu alegĕtorii sĕi și pentru eserciarea acestui dreptŭ, dela 1839 încóce, nimenea n'a fostŭ trasŭ în judecată, ba chiar și atuncĭ tabla deputaților a declaratŭ tragerea în judecată ca ilegală și vătĕmare gravă a constituției: din tóte aceste cause procederea curții cu jurațĭ este a se nimici prin judecătoria supremă a țerii, care este tot-odată și păzitórea constituției.

X.

Presidentulŭ a resumatŭ în modŭ unilateralŭ și părtinitorŭ înaintea juraților resultatulŭ întregei pertractărĭ și prin acésta s'a vătĕmatŭ § 58 alŭ procedurei de pressă.

Presidentul adecă s'a mărginitŭ a repeta în resumatŭ esclusivŭ numai ceea ce se cuprinde în acusă și în expunerile acusatorului publicŭ. După-ce însĕ în decursulŭ pertractării s'a cetitŭ și declarațiunea mea protocolară și după-ce din acéstă declarațiune esŭ la ivélă forțele apĕrării: din aceste motive, la ordinulŭ expresŭ alŭ legii, președintele ar fi trebuitŭ sĕ le esplice și pe acestea cu ocasiunea resumării.

D. e. în resumare a luatŭ învinuirea acusatorului publicŭ, că eu în imprimatulŭ mea agitezŭ la ură în contra națiunii maghiare. Dér în fața acestei învinuirĭ nu amintesce, că în imprimatulŭ meu nu vine înainte numele națiunii maghiare, ci vine înainte expresiunea „contrarii noștri politicĭ“ și în urma ei se ḑice că la alegere trebue sĕ ne ferimŭ de seducerile și corumperile acestora.

Mai departe a luatŭ în resumare învinuirea acusatorului publicŭ, că eu prin imprimatulŭ meu țintescŭ la întemeierea Daco-României. Dér în fața acesteia nu observă, că în imprimatulŭ meu nicĭ pe departe nu ocură astfelŭ de cuvêntŭ séu astfelŭ de idee, și că acusatorulŭ publicŭ a făcutŭ acea invinuire numai dintr'o generală presupunere.

In sfîrșitŭ în resumatulŭ sĕu presidentulŭ a cuprinsŭ tóte împregiurările enumĕrate de acusatorulŭ publicŭ ca pretinse agravatóre și în fața acestora n'a înșiratŭ nicĭ una dintre împregiurările evidentŭ atenuante din declarațiunea mea.

Resumarea o încredințézá legea înțelepciunii presidentului, dér nu numai înțelepciunea presidială, ci orĭ-ce feliu de înțelepciune aduce cu sine, ca, nepotêndu-se apĕra acusatulŭ singurŭ din causă de bólă grea și fiindŭ opritŭ apĕrătorulŭ legalŭ a-'șĭ desfășura apĕrarea, pe când acusatorulŭ publicŭ în tóte îșĭ folosesce dreptulŭ sĕu, până chiar și în aplicarea dreptului de respingere a juraților, presidentulŭ judecătoriei baremĭ la resumare ar fi trebuitŭ sĕ amintéscă celŭ puținŭ forțele mĕrunte ale apĕrării, care se cuprindŭ în protocolulŭ de ascultare.

XI

Judecătoria a aplicatŭ necorectŭ legea; anume:

1. Libertatea mea de vorbire ca deputatŭ și imunitatea mea privitóre la acésta încă nicĭ nu s'a pusŭ dreptŭ obiectŭ de consultare, conformŭ §-lui 71 alŭ procedurei de pressă. Indreptățirea acestui gravamenŭ am expus'o mai sus.

2. S'a aplicatŭ maximulŭ de pedépsă atâtŭ ce privesce perderea libertății, cât și în privința amendei în banĭ: Acesta e unŭ *non sens* juridicŭ. Óre ce pedépsă s'ar croì pentru o astfelŭ de agitare, prin care o națiune se numesce directŭ, lămuritŭ și cu escluderea orĭ-cărei îndoelĭ dreptŭ obiectŭ de ură și în care se cuprindŭ întru adevĕrŭ neadevĕrurĭ potrivite de a produce ură și agitațiă și afirmațiunĭ defăimătóre și dejositóre?

3. Ca împrejurărĭ agravatóre s'au luatŭ, pe basa espunerilorŭ acusatorului, astfelŭ de împrejurărĭ, care parte nu suntŭ împrejurărĭ agravatóre, parte nu suntŭ adevĕrate. Spre esemplu împrejurarea, că am fostŭ mai de multe orĭ alesŭ deputatŭ, precum și posiția mea socială, nu suntŭ împrejurărĭ agravatóre. Ér afirmațiunea acusatorului publicŭ, că eu am vătĕmatŭ națiunea maghiară, de la care tragŭ penziă, nu e adevĕrată, deórece eu nicĭ nu am vătĕmatŭ națiunea maghiară, nicĭ nu am voitŭ sĕ o vatĕmŭ, și deórece eu nu tragŭ pensiunea dela națiunea maghiară, ci — în urma grației Monarchului nostru — dela Ungaria, dela propria mea patriă, prin urmare, afară de națiunea maghiară, și de la celelalte naționalitățĭ, care constituesc acéstă țéră. Ce-i dreptŭ, acésta e o împrejurare ne'nsemnată, dér décă odată acusatorulŭ publicŭ a amintit'o pentru de a stîrnì în jurațĭ disposițiunĭ dușmănóse: atuncĭ trebue sĕ pretindŭ dela judecată cea mai deplină corectitate a espresiunilorŭ.

4. Imprejurările ușurătóre în genere ḑisŭ nu s'au luatŭ în considerare. Aceste împrejurărĭ suntŭ următórele:

a) etatea mea, sunt de 66 anĭ, cu puterĭ individuale ce se află în decadență; *b)* greaua mea bólă, despre acésta judecătoria are cunoscință oficială; *c)* viéța mea curată și nepătată, — încă nicĭ în cercetare n'am fostŭ trasŭ nicĭodată; *d)* cariera mea militară grea și lungă, ce-am petrecut'o cu cinste în serviciulŭ Regelui și alŭ patriei mele; *e)* împlinirea cu credință și zelŭ a datorințelorŭ mele de legislatorŭ în timpŭ de cincĭ anĭ; *f)* împrejurarea, că eu ca deputatŭ m'am adresatŭ cu cuvintele mele către proprii mei alegĕtorĭ, convinsŭ fiindŭ de îndreptățirea acésta, decĭ *bona fide*; *g)* împrejurarea, că pretinsa agitare ce mĭ-a împutat'o acusatorulŭ publicŭ a fostŭ cu totulŭ nemărginită și nicĭ măcar resultatele ei aparente nu s'au arĕtatŭ altŭ undeva, decâtŭ în fantasia singuraticilorŭ; în fine: *h)* nobilitatea morală a motivului meu; căcĭ eu ceea ce am făcutŭ, am făcut'o din alipire credincióså către neamulŭ și națiunea mea, de a se regula raporturile publice ale patriei nóstre și în ceea ce privesce cestiunea națională.

Étă decĭ că judecătoria nu a luatŭ în considerare nicĭ una dintre aceste serióse împrejurărĭ ușurătóre.

Pe basa acestorŭ gravamine înșirate sub punctele I—XI, rogŭ sĕ se aștérnă tóte actele la înalta curiă reg. spre anularea procedurii curții cu jurațĭ și a sentinței judecătorescĭ.

Cu profundă stimă

supusŭ servŭ
Traianŭ Doda.

Vocĭ asupra procesului Doda.

„Siebbenb. d. Tgbltt.“ a făcutŭ a 2-a ḑi după publicarea verdictului din Aradŭ următórele observărĭ:

In cultura morală trebue sĕ deosebimŭ două părțĭ: una care privesce individualitatea nóstră cu propriele ei interese, alta care privesce binele semenilorŭ noștri. Prima e multŭ mai ușóră pentru-că nu e nimenĭ, care sĕ nu voiéscă fericirea sa. Dela inteligința și cultura fiă-căruia și dela deprinderea de a fi stăpânŭ pe sine însușĭ atêrnă posibilitatea de a-șĭ pune interesele sale în armoniă cu ale altora, a-șĭ mărginì dorințele și aspirațiunile și a-șĭ asigura astfelŭ bunăstarea și liniscea.

Multŭ mai grea, deși nu pentru toțĭ, este cultivarea simțĕmintelorŭ morale privitóre la alții, a simțĕmintelorŭ ḑise de positiviștĭ altruiste, cum este dreptatea și iubirea deaprópelui.

In acéstă privință este între ómenĭ varietate nesfîrșită, dela ucigașŭ până la omulŭ gata a-șĭ da viéța pentru binele altora. Puținĭ suntŭ atâtŭ de bunĭ, încâtŭ sĕ-șĭ facă o misiune din binefacere și sacrificiu; puținĭ ér atâtŭ de rĕi, încâtŭ sĕ-șĭ caute mulțumirea în durerea și suferințele altora. Majoritatea ómenilorŭ suntŭ, mai multŭ séu mai puținŭ, egoiștĭ, puținŭ păsătorĭ la binele și suferințele altora și nesimțindŭ o legătură intimă decâtă cu cei mai deaprópe ai lorŭ.

De unde vine acésta? Este unŭ mare adevĕrŭ, pe care religiunile caută a-'lŭ face cunoscutŭ popórĕlorŭ sub forme simbolice, ér sciința și filosofia tindŭ a nĭ-lŭ arăta de-adreptulŭ, prin observațiune și argumente. Acestŭ adevĕrŭ este identitatea ființei nóstre cu a semenilorŭ noștri. Toțĭ ómenii suntŭ frațĭ între sine și fii ai aceluiașŭ părinte, cu care suntŭ de o ființă, ḑice religiunea creștină. Religiunile orientale ale Indiei, de acordŭ în acésta cu sciința modernă, întinde acéstă unitate de ființă asupra naturei și universului întregŭ; și astfelŭ înțelegŭ ele nemurirea sufletului, adecă eternitatea acelei substanțe, care se desprinde pe unŭ minutŭ din nemărginirea puterii eterne, din care face parte, se individualiséză în organismulŭ nostru, și ajunge la consciința de sine și de lumea în care trăesce.

Acestŭ adevĕrŭ ómenii bunĭ din fire îlŭ simțescŭ în modŭ instinctivŭ. O predisposițiune înnăscută îi face sĕ pĕtrundă mai lesne prin vĕlulŭ, ce ascunde tainele nepĕtrunsĕ ale firei. Aci este secretulŭ sêmțĕmêntului de dreptate, care 'i opresce de a face rĕu altora, chiar când ar cere-o interesulŭ lorŭ; și alŭ sêmțĕmêntului de milă și bunăvoință, care-i îndémnă a le face bine și a le ușura suferințele. Omulŭ dreptŭ și bunŭ vede în toțĭ ómenii aceeașĭ ființă, care simte, se bucură și sufere cu dênsulŭ. Mai multŭ încă, elŭ are milă chiar de animalele necuvêntătóre și sêmte o fericită simpatiă pentru întréga natură în mijloculŭ căreia omulŭ rĕu trăesce nepăsătorŭ. — „Eu nu trăescŭ în mine însumĭ“, — ḑice unŭ mare poetŭ, — „ci mĕ identificŭ cu ceea-ce mĕ încunjură; suntŭ sêmțĕminte pentru mine în munții cei înalțĭ, ér sgomotulŭ cetăților îmĭ este o pedépsă. Munții, valurile, cerulŭ, aceste lucrurĭ nu facŭ ele parte din mine însumĭ și din sufletulŭ meu, ca și eu din ele? Inima mea nu le iubesce cu o patimă curată și adêncă? N'așŭ desprețuì eu orĭ-ce altŭ lucru în asemĕnare cu ele? N'așŭ suferì mii de chinurĭ mai bine, decâtŭ sĕ schimbŭ astfelŭ de sêmțĕminte cu aspra și profana nepăsare a acelorŭ ómenĭ, ale cărorŭ privirĭ suntŭ îndreptate în josŭ spre pământŭ și alŭ cărorŭ cugetŭ se teme de lumina ḑilei?“ *)

Acestŭ modŭ de a vedé determină tóte cugetările, sêmțĕmintele și faptele omului bunŭ. Pentru aceea elŭ consideră ca o problemă a existenței sale de a lupta în contra rĕului și a lucra pentru ameliorarea vieții în orĭ-ce locŭ și cu deosebire a societății din jurulŭ sĕu.

Din acestŭ modŭ de vedere alŭ lucrurilorŭ se esplică natura simpatică a ómenilorŭ de bine, bunăvoința și liniștea adêncă a sufletului, care se vede zugrăvită pe fața lorŭ si care face sĕ ne simțimŭ atâtŭ de bine în apropiere de ei. Pentru asemenea ómenĭ însă-șĭ mórtea, venită la timpŭ și în împrejurărĭ normale, este fără greutate; ea nu e decâtŭ o trecere dela o stare la alta a ființei, unŭ repausŭ asemenea somnului.

(Va urma.)

*) Lord Byron: Child Harold, III 72, 75.

„Este unŭ anŭ durerosŭ acesta pentru publicistica română din Ungaria! Bobancu, Slavicĭ, Albu, Traianŭ Doda— în scurtulŭ intervalŭ de o jumătate de anŭ trimite verdictulŭ juriului acum deja pe alŭ 4-lea omŭ alŭ poporului în închisóre. Este invederatŭ şi aceea, că pedepsele din casŭ în casŭ devinŭ mai aspre. Bobancu, coredactorulŭ „Gazetei“, a primitŭ numai o pedépsă de patru lunĭ. Generalului Doda însĕ, care a fostŭ mai în urmă judecatŭ, 'i s'a datŭ pedépsa cea mai mare: 2 anĭ închisóre pe lângă o amendă de 1000 fl. Acésta indică o încordare fórte mare în atmosfera politică a Ungariei. Procesele politice înaintea juriului şi condamnările aspre, orĭ cum ar cugeta omulŭ asupra vinovăţiei, orĭ nevinovăţiei, se ţinŭ de domeniulŭ *represiunei*, care trebue sĕ-'şĭ manifeste urmările fatale şi în viéţa politică. Acéstă bolnăviciósă apariţiune trebuĕ sĕ fiă adêncŭ regretabilă de toţĭ amicii patriei, căcĭ în locŭ de a face sĕ se apropiă şi sĕ se aplaneze principiile, ce se află dela natură în caracterele poporelorŭ, ea numai ne îndêrjesce şi nutresce astfeliu simţulŭ de înstrĕinare între fiii unei ţĕrĭ, carĭ totuşĭ *trebue* sĕ trăéscă împreună. La ce sfîrşitŭ o sĕ mai ducă tóte acestea?

„Ellenzék“ reproducêndŭ aceste observaţiunĭ sub titlulŭ „Bocitură săséscă“ (Szász nyöszörgés), ḑice:

Păşirea energică din partea factorilorŭ chiămaţĭ a apĕra autoritatea statului maghiarŭ contra acelora, carĭ suntŭ duşmanii voinţei acestui statŭ, va avé în primulŭ locŭ resultatulŭ, că de sigurŭ va face sĕ-şĭ vină în orĭ acele elemente carĭ până acum credeau că potŭ sĕ revolte nepedepsiţĭ pe orĭ ce nebunŭ nemulţămitŭ contra autorităţii statului maghiarŭ.

Naţionalităţile mai micĭ arŭ trebui mai vîrtosŭ sĕ se bucure, décă apĕrătorii legalĭ ai autorităţii statului şi pe urma acestora autorităţile penale lovescŭ cu mai mare asprime în cei neastêmpĕraţĭ decum au lovitŭ până acum, căcĭ lămuritŭ lucru este, că agitatorii naţionalităţilorŭ au stricatŭ, nu statului maghiar, ci mai vîrtosŭ naţionalităţilorŭ, provocândŭ statulŭ, ca sĕ ia mĕsurĭ escepţionale faţă cu naţionalităţile mai micĭ.

Aşa déră nu se prea bocéscă şi nu se prea vaete colegulŭ dela Sibiiu, căcĭ înfrênarea celorŭ de feliulŭ lui Bobancu, Slavicĭ, Doda, ţintesce dreptŭ la aceea, ca statulŭ sĕ nu mai fiă după acésta silitŭ a-şĭ perde timpulŭ cu înfrênarea conflictelorŭ îndreptate contra statului, în locŭ de a se îngriji de binele spiritualŭ şi materialŭ alŭ poporelorŭ aflătóre sub autoritatea lui. Şi de acésta ar trebui sĕ se bucure tocmai naţionalităţile cele mai micĭ.

SCIRILE ḐILEI.

De scurtŭ timpŭ încóce „*Telegrafulŭ*“ din Bucurescĭ, organŭ alŭ partidei liberale de dincolo de munţĭ, se ocupă cu multŭ interesŭ de situaţiunea Românilorŭ din Transilvania şi din Ungaria. Acésta este a se datori împrejurării, că dela I-a Septemvre anulŭ curentŭ a luatŭ direcţiunea acestui ḑiarŭ distinsulŭ ḑiaristŭ de dincolo D-lŭ *Ionŭ G. Bibicescu*. „Ca Românŭ“ — ḑice d-lŭ Bibicescu în nr. dela 1 Sept. v. — „de Românĭ suntemŭ datorĭ sĕ ne ocupămŭ mai deaprópe şi mai cu inimă.... ....Românii din ţĕrĭ streine aştéptă dela noi, suntŭ în dreptŭ sĕ aştepte mângăiere, încurajare, ajutorŭ în lupta lorŭ legală. Şi noi datorĭ suntemŭ a le da totulŭ cu mâna plină. Pentru a popularisa acéstă datoriă patriotică, ne-amŭ propusŭ a da pe faţă suferinţele fraţilorŭ noştri din ţĕrĭ streine, a înregistra luptele lorŭ şi a întreţine la noi caldŭ şi viu interesulŭ pentru dênşii, pentru binele, propăşirea şi fericirea lorŭ.“

***

Ministerulŭ de finance austriacŭ are sĕ încaseze suma de *trei milione florinĭ* ca taxă de moştenire dela averea principelui *Schwarzenberg*, încetatŭ de curêndŭ din viéţă.

***

Inaugurarea statuei lui Mironŭ Costinŭ se va sĕvêrşi la Iaşĭ Dumineca viitóre, 18 Septemvre v. Direcţiunea căilorŭ ferate române se ḑice că va reduce preţurile pentru aceia, carĭ vorŭ voi sĕ mérgă cu ocasiunea acésta la Iaşĭ. La înaugurare vorŭ ţiné discursurĭ d-nii *Kogălniceanu*, *Nicolae Ionescu*, *Urechiă* şi primarulŭ Iaşilorŭ, d. *Pogorŭ*.

***

„Românulŭ“ scrie în n-rulŭ sĕu mai nou: Alaltăerĭ, pe când trenulŭ ce venea dela Slatina spre Piteştĭ, în care se afla Alteţa Sa *principesa Clementina*, muma principelui *Ferdinand de Coburg*, unŭ individŭ necunoscutŭ a aruncatŭ cu douĕ petre marĭ în cupeulŭ principesei, spărgêndu-i geamurile. Pietrile au cădutŭ în compartimentulŭ domnişórelorŭ de onóre. Altŭ accidentŭ nu s'a mai produsŭ. Individulŭ n'a pututŭ fi prinsŭ.

***

Acelaşŭ ḑiarŭ scrie, că din Braşovŭ a mersŭ la Bucurescĭ unŭ domnŭ, care 'şĭ-a făcutŭ călĕtoria până acolo cu velocipedulŭ. Timpulŭ în care apercursŭ acéstă distanţă este de 24 de óre şi 53 de minute.

***

Cooperatorii din tótă România organiséză diferite serbărĭ pentru a veni în ajutorulŭ cooperatorilorŭ, carĭ vorŭ lua parte la exposiţia din Parisŭ. In scopulŭ participărei la acéstă exposiţiune, în *Caracalŭ* s'a constituitŭ unŭ comitetŭ sub preşedinţa d-lui maiorŭ Bălăceanu. Acestŭ comitetŭ s'a pusŭ în relaţiune cu comitetulŭ naţionalŭ din Bucurescĭ, alŭ căruia preşedinte este d-lŭ *G. Bibescu*.

***

Călĕtoriă la Viena cu preţurĭ scăḑute. Aflămŭ că biroulŭ orăşenescŭ de călĕtoriă din Braşovŭ, din incidentulŭ *esposiţiei, ce se face în Viena cu ocasia iubileului*, şi spre a uşura industriaşilorŭ visitarea acestei esposiţii atâtŭ de instructive, va arangia *unŭ trenŭ de plăcere dela Braşovŭ la Viena şi îndĕrĕtŭ cu trenŭ separatŭ şi cu preţurĭ deosebitŭ moderate.* Trenulŭ plécă din Braşovŭ Lunĭ în 8 Octomvre a. c. Pentru acéstă călĕtoriă se dau la tóte staţiunile Ardelene ale călei ferate reg. ung. bilete de drumŭ cu preţurĭ deosebitŭ moderate. Insinuările pentru participarea la acéstă călătoriă se primescŭ atâtŭ verbalŭ câtŭ şi în scrisŭ *numai de biroulŭ de călĕtoriă orăşenescŭ alŭ căilorŭ ferate reg. ung. în Braşovŭ multŭ până Miercurĭ în 3 Octomvre.* Aicĭ se dau şi tóte deslușirile necesare la cerere. Biletele de drumŭ vorŭ fi în ceea ce privesce reîntórcerea *valabile 30 de ḑile.* La reîntórcere *călĕtoria* póte fi *întreruptă de 2 orĭ*, odată în Pesta şi încă odată.

Literatură.

Amiculŭ poporului, călindarŭ pe anulŭ 1889. Anulŭ XXIX. Editura W. Kraft, în Sibiiu. Cuprinsulŭ: Cronologia pe anulŭ 1889; Partea curatŭ calendaristică; Regenţii europenĭ; Calendariu postalŭ: a) Austro-Ungaria, b) România; Serviţiulŭ telegraficŭ; Banii deosebitelorŭ ţĕrĭ în asemênare cu ai nostri; Scara taxelorŭ de timbru; Tabelă pentru computarea intereselorŭ, etc. Tabelă pentru socotirea venitelorŭ, a plăţilorŭ la ḑiuaşĭ; Tabelă pentru socotirea arêndei, a plăţilorŭ la servitorĭ; Tabelă comparativă a mĕsurilorŭ de mare lungime; Tîrgurile (bâlciurĭ): a) Ungaria şi Transilvania, b) România. Partea literară: Aliuţă, novelă de Nicu Gane; Petre-Voiniculŭ poveste de Gr. Sima alŭ lui Ionŭ; Pămêntulŭ ca planetă şi lume, traducere prescurtată după Camilie Flammarion de Slova; Advocatulŭ gonitŭ din raiu, snóvă de P. Ispirescu; Poveţe higienice, de Slova; Originea banilorŭ, de Gr. Sima alŭ lui Ionŭ; Trebuinţa unui planŭ de lucrare în economia de câmpŭ şi de vite, de Idem; Cultivarea gardului viu, de Gr. Sima alŭ lui Ionŭ; Tragerea vinului nou de pe drojdii, de Idem; Păstrarea pomelorŭ nobile peste érnă, de ***; Cele 10 poruncĭ ale Pomăritului, de Slova; Stêrpirea tăciunelui, de Idem; Sfaturĭ bătrêneştĭ de Gr. Sima alŭ lui Ionŭ; Poesii: Pohod na sibyr, de V. Alexandri; Când amintirea, de M. Eminescŭ; Arătura, de N. Beldicenŭ; Dumneḑeulŭ nostru (fragmentŭ), de Ionŭ A. Lăpĕdatŭ; S'a dusŭ amorulŭ de M. Eminescŭ; Ultima dorinţă, de M. Poni (Cugler); Se potŭ întinde, de Veronica Miole; De multŭ, de Matilda Poni (Cugler); S'a dusŭ, de Ionŭ S. Neniţescŭ; Sultanulŭ şi cei trei înţelepţĭ. Anecdotă, de A. Pann; Ferulŭ şi argintulŭ (Fabulă), de A. Donicĭ. — Cânele şi căţelulŭ (Fabulă). de Gr. Alexandrescu. — Şi ómenii şi sórtea (Epigramă), de I. Negruzzi: Legedreptate, de I. Heliade Rădulescu; Cântece populare, de Slova; Anecdote; Multe şi mĕrunte; Humoristică şi mulţime de anunţurĭ. Preţulŭ 50 cr. séu 1 francŭ 50 banĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Berlinŭ, 26 Septemvre. Causa sosirei neaşteptate a lui Bismark în Berlinŭ se ḑice a fi publicarea memoriilorŭ împĕratului Friederic. O altă versiune spune, că conferenţa lui Bismark cu împĕratulŭ privesce viitórea călĕtoriă a acestuia la Viena şi la Roma.

Hamburg, 26 Septemvre. Călĕtoria lui Bismark la Berlinŭ are de scopŭ, după cum scrie „Hamburger Anzeiger“, rolulŭ de mijlocitorŭ între Austro-Ungaria şi Rusia, ce va avé sĕ 'lŭ ia asupră-şĭ Germania. Afacerea se va discuta la viitórea întrevedere a monarchilorŭ în Viena.

Londra, 26 Septemvre. Din Simla se anunţă: Colonelulŭ Graham a atacatŭ pe Thibethanĭ în pasulŭ Isla-Pala şi i-a bătutŭ. Thibethanii au pierdutŭ 400 morţĭ si răniţĭ.

Berlinŭ, 27 Septemvre. Ediţiunea memoriilorŭ împĕratului *a fostŭ sistată.* Se pare a se fi esercitatŭ o influinţă personală asupra editorului.

Bucurescĭ, 27 Septemvre. E neîndoiosŭ că maioritatea parlamentară de mai 'nainte va păşi la nouĕle alegerĭ ca oposiţiune necondiţionată.

DIVERSE.

O descoperire arheologică în Basarabia. Astă véră s'a făcutŭ o descoperire fórte interesantă în judeţulŭ Bender din nenorocita Basarabiă. Doi ciobanĭ, mocanĭ din Transilvania, căutândŭ o comóră, au pusŭ ochii asupra unei movile, ce se afla în satulŭ Sahaidac. Credêndŭ că în acéstă movilă s'a îngropatŭ o comóră cu banĭ, ciobanii s'au pusŭ pe furişŭ sĕ o desgrópe. Lucrândŭ necontenitŭ douĕ sĕptĕmânĭ déi ḑile, printr'o săpătură laterală, căutătorii de comorĭ au datŭ în fine peste nişte pietre carĭ păreau, că compunŭ o adevĕrată zidire. Aci lucrarea lorŭ s'a observatŭ şi proprietarulŭ unei moşii vecine, d. Felitin, oprí desgroparea şi telegrafă la Petersburg societăţei arheologice cerândŭ ajutorŭ pentru a urma cu săpăturile. Rĕspunsulŭ a fostŭ primitŭ prin telegrafŭ, societatea imperială rusă de arheologiŭ încuviinţă săpăturile pe comptulŭ sĕu propriu. Etă acum resultatulŭ acestorŭ săpăturĭ: In movilă s'au descoperitŭ douĕ odăi mortuale, zidite cu piétră şi unite cu unŭ coridorŭ largŭ. Păreţii odăilorŭ suntŭ tincuiţĭ, pe de asupra tincuielei suntŭ nişte frescurĭ, carĭ compunŭ unŭ tablou de vînatŭ. Uşa care ducea în coridorŭ a fostŭ închisă cu petre marĭ. Intr'una din odăi s'a găsitŭ unŭ sarcofag de pétră cu unŭ scheletŭ de femeie în elŭ. Scheletulŭ e îmbrăcatŭ într'o haină bogată ţesută cu firŭ de aurŭ. Pe craniu se găseşce o corónă triumfulară de aurŭ. In odaia a doua s'a găsitŭ unŭ altŭ sarcofag, totŭ de pétră, în acestŭ din urmă unŭ scheletŭ, precum se crede de bărbatŭ, pe cuşca pieptului scheletulŭ pórtă unŭ lanţŭ de aurŭ, alăturĭ s'a găsitŭ unŭ scutŭ lucratŭ în aurŭ, nişce lăncĭ, unŭ pologŭ cu mânecă de aurŭ şi mai multe săgeţĭ. Lucru celŭ mai curiosŭ este, că în loculŭ unui craniu de omŭ s'a găsitŭ unŭ capŭ de bou cu córne înlănţuite cu unŭ lanţŭ de aurŭ. Tóte lucrurile găsite suntŭ aduse la Chişineu.

Câtŭ timpŭ duréză unŭ visŭ. După multe şi îndelungate observaţiunĭ s'a pututŭ în cele din urmă constata, că durata visurilorŭ în realitate este numai de câte o secundă, celŭ multŭ şi arareorĭ duréză ele câte o minută. Cu tóte acestea noi credemŭ, că visămŭ ore întregĭ. Ne înşelămŭ însĕ amarnicŭ. Cele dise se confirmă prin însăşĭ observaţiunile Dr-ului F. Scholtz, carele împărtăşesce următórele: „După o muncă obositóre atâtŭ spirituală câtŭ şi corporală de o ḑi, după ce mĭ-am trasŭ césulŭ şi m'am pusŭ în patŭ, adurmii îndată. Cum închiseiu ochii însĕ mĕ aflaiu pe catargulŭ unei năi pe mare. Auḑiam valurile mărei vâjăindŭ şi norĭ de lumină mĕ împrejurară. Eram tênĕrŭ şi îmĭ plăcea priveliscea. Câtŭ timpŭ am statŭ astfeliu, nu ţinŭ minte, dér pare că eram în infinitŭ. Intr'aceea însĕ se schimbà scena. Eram pe uscatŭ şi rĕposaţii mei părinţĭ veniră sĕ mĕ salute, mĕ conduseră la biserică unde auḑiamŭ organele. Mĕ bucuram, şi mĕ miraiu cum de vĕdŭ acolo soţia şi copii mei. Preotulŭ se suì pe amvonŭ şi predicà, nu înţelegeamŭ însĕ nimicŭ, căcĭ sunetulŭ organelorŭ îmĭ copleşa vocea. Apucaiu pe copilulŭ meu de mână şi mĕ suii în turnulŭ bisericei, dér ér se schimbà scena. In locŭ de a fi lângă copilulŭ meu, mĕ aflam lângă unŭ ofiţerŭ vechiu, prietinŭ rĕposatŭ. Ca medicŭ militarŭ mĕ aflamŭ la manevră şi mĕ miraiu, că maiorulŭ nostru întinerise fórte tare, când d'odată mĕ spăriă o bombă, ce se sparse în apropierea nóstră. Spăriatŭ sării în picióre şi mĕ convinseiu, că bubuitura a fostŭ a unei uşĭ laterale. O vecĭnicià am petrecutŭ în visŭ, dér când mĕ uitaiu la orologiu, mirarea îmĭ fù, că nu trecură mai multŭ decâtŭ o minută.“ Napoleonŭ I-iu într'unŭ visŭ de câte-va secunde făcuse tóte planurile pentru unŭ crâncenŭ rĕsboiu, etc. De aicĭ se conchide, că fenomenele acestea se reproducŭ cu o iuţélă estra-ordinară.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 27 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.42
Argintŭ românescŭ .	„	9.36	„	9.38
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.55	„	9.58
Lire turcescĭ . . .	„	10.85	„	10.90
Imperialĭ	„	9.85	„	9.90
Galbinĭ	„	5.70	„	5·72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.60
Renta de hârtiă 5%	90.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	145.74
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	122.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	123.50
Renta de hârtiă austriacă	81.45
Renta de argintŭ austriacă	82.20
Renta de aurŭ austriacă	110.50
Losurĭ din 1860	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	874.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	306.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr . .	313.30
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.75
Napoleon-d'orĭ	9.58
Mărcĭ 100 împ. germane	$59.27^1/_2$
Londra 10 Livres sterlinge	121.25

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Nr. 41—1888.
pres.

CONCURSŬ

Pentru ocuparea postului de învĕţătorésă la scóla comunală de fetiţe din Haţegŭ, se escrie concursŭ până la *10 Octomvrie 1888.*

Emolumintele suntŭ:

a) salariu anualŭ 400 fl. eventualŭ dela 1 Ianuarie 1889 300 fl.

b) cuartirŭ liberŭ — 4 orgi lemne.

Concurentele au a documenta, că obţinŭ diploma de cualificaţiune, şi că sciu perfectŭ limba română şi maghiară.

Eforia scolară comunală.

Haţegŭ, la 19 Septemvre 1888.

Bersanŭ,
preşedinte scolarŭ.

160,3—2

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:
Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:
Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.